

På jagt efter de bedste Spaniels

Tekst og fotos: Ole Geert Dam

Med henvisning til artiklen på side 3 i dette blad omkring DJR's registreringstal af FT Spaniel hvalpe de sidste 25 år, viser tallene for 2021, at man forventer mere end 1.800 registrerede FT Spanielhvalpe i år. Et meget stort tal, der helt sikkert må betyde, at FT Spaniels må være blandt de absolut mest populære racer i øjeblikket.

Dette store tal, mere end 1.800 hvalpe, skal sættes op mod tallene for 1996, som var det første år, hvor DJR stambogførte hvalpe. Her blev der registreret ialt 384 FT Spaniels hvalpe, godt nok i en periode på kun 10 måneder, men alligevel, vi er tæt på en femdobling af antal hvalpe på 25 år.

Dette er en voldsom udvikling, og for mange hunderacer ville det være et spørgsmål om selve racen kunne tåle en så eksplosiv udvikling på forholdsvis kort tid - underforstået formår man at fastholde kvaliteten af hvalpene på trods af en voldsom stigning i kvantiteten.

Undertegnede, som har været med alle 25 år, er ikke i tvivl, kvaliteten af FT Spaniels er fastholdt, jeg vil sågar sige forbedret gennem de sidste 25 år, på trods af den meget større efterspørgsel.

Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at denne bevarelse og også forbedring af kvaliteten aldrig var sket, hvis ikke Klubben for F.T. Spaniels var blevet startet i 1996.

Tænk på klubben blev startet, fordi Dansk Kennel Klub med velsignelse af udstillingsfolket i Spanielklubben af 1936, ville disse FT Spaniels, som de blev kaldt, til livs, ja man ønskede dem simpelthen ikke indenfor landets grænser, og man mente så, meget fejlagtigt, skulle det vise sig, at måden at få dem væk på, var at indføre et avlskrav på minimum en 2. præmie på en hundeudstilling, før man måtte avle på sin tæve.

Ingen tvivl om, at dette tiltag, ville have betydet FT Spaniels død i Danmark næsten inden succesen for alvor var startet, men heldigvis, var der en gruppe jægere og hundesportsfolk, som simpelthen ikke ville acceptere denne udvikling dikteret fra højere sted. På trods af, at alle, både indenfor og udenfor landets grænser, spåede, at den/de nye klub/klubber kun ville

få meget kort levetid, så lykkedes det at bryde DKK's monopol på stambogføring af jagthunde i Danmark, og langsomt men sikkert, blev stambøger fra Dansk Jagthunde Registrering (DJR) accepteret af den brede kreds af danske jægere.

Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at acceptet kun kom, fordi hundene bag, vore alle sammens F.T. Spaniels, var af så fremragende kvalitet, at havde man først fået en af disse fantastiske jagthunde, ja så var man ramt, for deres temperament og jagtlig arbejdsområde passede perfekt til den "almindelige" danske jægers behov. Her var endelig en jagthund, som også

kunne accepteres af kone og børn derhjemme, og kombinationen af jagt- og familiehund er bare en helt perfekt betegnelse for vore F.T. Spaniels.

Fordelen ved vore hunde var, at vi ikke behøvede at komme med lange specielle søforklaringer om hvor gode vore Spaniels er som jagthunde, vi kan blot lade dem vise det selv derude hvor det gælder. Selv om vore hunde var skabt på de Britiske øer, så passer de bare helt perfekt til de forhold, som langt størstedelen af dansk jagt foregår under, så man kan sige de slet ikke behøvede foromtale eller de helt

store salgstaler, for det var sådan set bare, at vise dem på jagt, så kunne jægerne ikke andet end blive dybt imponeret.

”Make it simple”

Som nævnt, ingen tvivl om, at det er vore hunde som vi skylder den aller største tak for, at det lykkedes, men vi må bestemt heller ikke glemme Klubben for F.T. Spaniels, som gennem sine vedtægter, og ikke mindst let forståelige formålparagraf som her citeres:

§ 2 Formål

Stk. 1 Det er foreningens formål er at bevare og udvikle Field Trial Spaniels som stødende og appporterende jagthund i Danmark.

Stk. 2 Endvidere har foreningen til formål – gennem disse vedtægter – at sikre, at Field Trial Spaniels’ jagtlige egenskaber altid prioriteres højere i avlen end eksteriøret. Således skal fastholdelse af typen i overvejende grad ske ud fra en vurdering af temperaments- og brugsmæssige egenskaber.

Stk. 3 Til sikring af formålet er det foreningens opgave:

Stk. 3.1 at afholde markprøver i jagtsæsonen, der sikrer en fair afprøvning af de temperaments- og brugsmæssige egenskaber.

Stk. 3.2 at afholde prøver uden for jagtsæsonen, der i sin afvikling i videst muligt omfang skal ligne jagt.

Stk. 3.3 at tilbyde medlemmerne træning lokalt med det formål at udvikle en god jagthund, der kan deltage på foreningens prøver og som kan fungere optimalt på jagt.

Stk. 3.4 at udvikle et medlemsblad, der i sideantal og udgivelsesfrekvens afspejler aktivitetsniveauet, og hvis formål er at holde medlemmerne orienteret om planlagte aktiviteter.

Stk. 3.5 at udvikle en internethjemmeside, der giver medlemmerne adgang til foreningens informationer og online selvbetjening.

har deres store andel i successen. En ting er man sætter sig nogle mål og når dem, men at man også fra starten strukturerer og offentlig-

gøre sine let forståelige mål for offentligheden, gør det vel endnu mere spændende at hoppe med på toget for at være en del af successen.

Og der har været rigtig mange, som har været en del af successen. Her tænker jeg ikke mindst på det utal af frivillige hjælpere, der har stillet deres arbejdskraft gratis til rådighed for klubben og dens aktiviteter, for herigennem at glæde de mange både nye og gamle, som deltager i aktiviteterne.

Når vi nu taler om struktur, så har klubbens markprøvereglement samt tilhørende dommervejledninger bestemt også været en kæmpe hjælp, når man stod som ny, og måske for første gang skulle deltage på enten en Working Test eller en markprøve. Selv om man ikke kan skrive sig ud af alt, så har klubbens medlemmer i et let forståeligt sprog kunne orientere sig om, hvad der forventes af hund og fører skulle kunne inden man tilmeldte sig.

En ting er klubmedlemmerne og dem som deltager aktivt på markprøver og øvrige aktiviteter, men der er ingen tvivl om at hjørnestenen i klubarbejdet ligger hos opdrætterne - de FT Spaniel ejere som også producere hvalpe.

Når vi taler om mere end 1.800 forventede F.T. Spaniels hvalpe her i 2021, taler vi også om ca. 300 kuld hvalpe, og så er det også soleklart, at alle disse hvalpe jo ikke alene aftages af klubmedlemmer og markprøvefolk, nej langt størsteparten af hvalpene, sælges til den ”almindelige danske jæger” som måske er blevet forelsket i racen/racerne, ved at have mødt dem på jagt.

Og det er helt essentielt også i fremtiden, at denne fødekæde (om jeg må bruge det ord) holdes i gang, at vore fremragende hunde stadig forbliver eftertragtede jagthunde blandt de danske jægere. Sagt med andre ord, at den almindelige danske jæger uden måske at have særligt kendskab til racen/racerne også kan se, at det er fremragende jagthunde med et ypperligt temperament, der gør dem til gode familiehund også, vi har med at gøre.

Klubben for F.T Spaniels har fra starten valgt, at anbefale at købe hvalpe efter markprøvepræmierede forældre, og ingen tvivl om, at dette også har været en af grundstenene i avlsarbejdet og hundenes succes.

Jeg tror aldrig, at en så stor klub som Klubben for F.T. Spaniels, vil opleve, at alle de hvalpe der produceres i klubregi, alle vil være efter markprøvede forældre, men ved at se lidt på DJR’s hvalpelister, er det ingen tvivl om, at i hvert fald mange tæveejere, vælger som minimum, at bruge markprøvepræmierede hanhunde, når de vælger at lave et kuld hvalpe, og det er jo også med til at fastholde formålet med at bevare og udvikle F.T. Spaniels som stødende og appporterende jagthund i Danmark.

Hvad den enkelte hundeejer, gør med sin hund, er jo selvfølgelig helt op til vedkommende selv, men vælger man at lave et kuld hvalpe, burde man vise respekt for alle dem som kom før en, og så prøve at følge op på klubbens formål, nemlig som minimum af bevare de egenskaber ens egen tæve har. Hvis man så vælger en markprøvepræmieret han, som far, ja så er chancerne for at formålet nåes også væsentlig større, og hvis vi så i sidste ende opnår endda en lille forbedring hos hvalpene, ja så er vi for alvor på rette vej, og det er vel det som har været centrum for avlen de sidste 25 år.

Markante forbedringer

Som nævnt, har undertegnede været med de sidste 25 år, og de områder jeg især synes er blevet forbedret indenfor de sidste 25 år, er så absolut F.T. Spaniels arporteringsevner og glæden var at appportere. Denne større glæde ved at appportere blandt vore hunde, har også betydet, at det har været muligt, at forbedre Spaniels evne til at blive dirigeret.

Jeg er heller ikke i tvivl om, at Spaniels i dag, er væsentlig mere dresserbare, altså lettere at dressere på uden at skulle bruge hårdhændene metoder.

Den forbedrede dresserbarhed er sket ved at lave rent temperamentsmæssigt blødere hunde, med et mere føjeligt temperament.

Som nævnt ligger forbedringerne for mig klart

omkring apporтерingslysten og dresserbarheden gennem det blødere temperament.

Ser vi derimod på vore Spaniels søg, vil jeg påstå, at vi måske ser en tilbagegang i dag i forhold til tidligere.

Før (i 1990'erne) blev der lagt meget mere vægt på hårdtgående hunde i avlen af Spaniels dette nok fordi, der både i Danmark og i England blev afholdte markprøver i langt hårdere terræner, end der bliver i dag. Bl.a. her i Danmark, blev markprøvemesterskaberne hvert år i 1990'erne afholdt i rene brombærtterræner, så det var jo klart, at ville man kunne gøre sig gældende, blev man nødt til at stille op med hunde der ville arbejde i sådanne terræner. Det var også på daværende tidspunkt, man så Spaniels der kunne betegnes som rene smadre-kasser, hvor de simpelthen lagde terrænet ned uanset hårdhed.

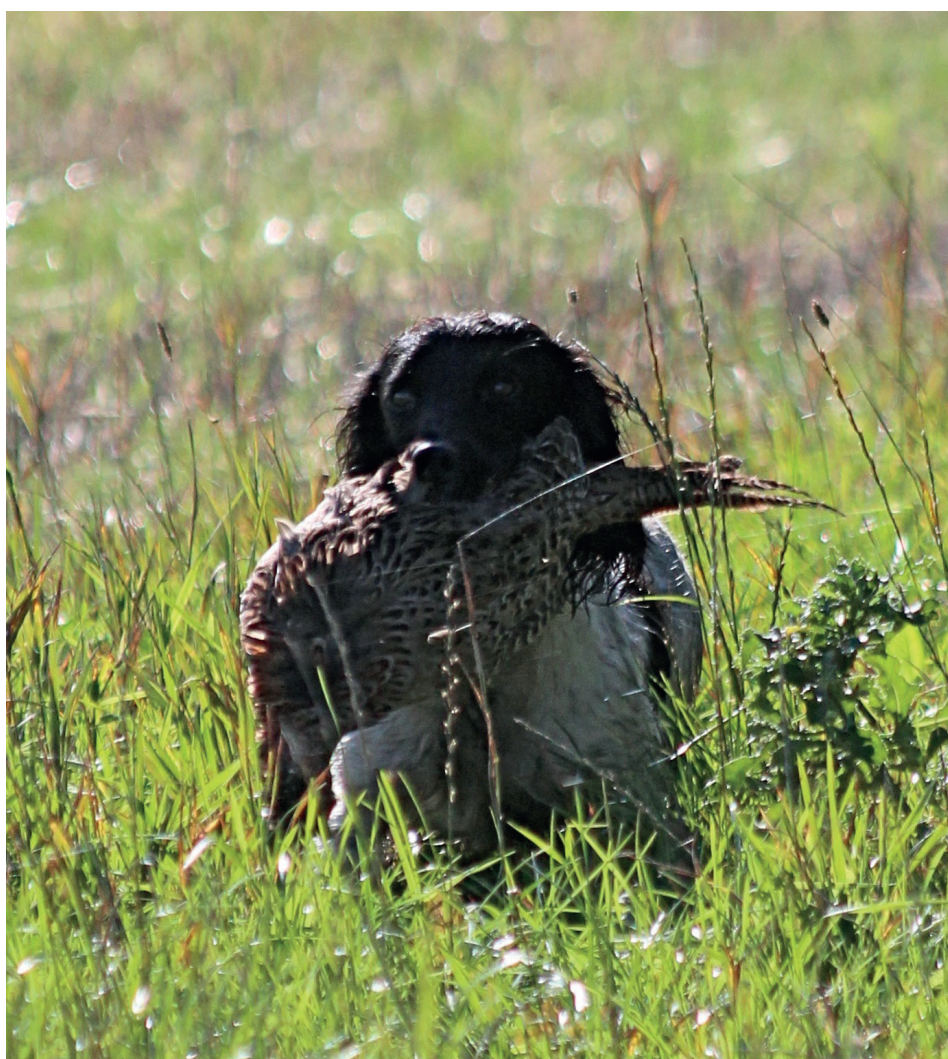
Nøjagtigt som i dag, blev markprøvevinderne også den gang brugt mest i avlen, og disse hårdførte hunde (både tæver og hanner gav selvfølgelig der gener videre i avlen.

Problemet med disse meget hårdtgående hunde, var også, at de nok var sværere at dressere på, og især omkring dirigeringer var der problemer.

Man havde selvfølgelig også blinde apporтерinger (dirigeringer) den gang, men skulle en hund dirigeres måske 30 meter ud til en død fugl, skulle man dengang måske bruge 7-8 stop før hunden kom i området. Hundene dengang var simpelthen så faccineret i at søge, at når man gav dem kommandoen "ud" eller "back", gik de måske ud eller back 5 meter, hvorefter de gik i gang med at søge. I vore dage klare rigtig mange Spaniels en sådan situation med 1 gang back eller ud, så er hunden i området.

Fra omkring år 2000, begyndte man bevist eller ubevist, at afholde markprøver i langt lettere terræner, det gjaldt både i Danmark og England, og disse noget lettere og mere tilgængelige terræner, åbnede op for at anden type Spaniel.

Nu snakker vi meget sjældent udseende eller eksteriør, men de lettere terræner, skabte mindre Spaniels der så til gengæld var hurtigere og mere smarte at se på i forhold til 1990'ernes

større og mere hårdtgående hunde, der måske ikke var så smarte, men så til gengæld kunne tackle de hårdere terræner, som de mere spinkle hunde ikke kunne.

Det blev pludselig moderne, at tale meget om smartnes, lav hoved og haleføring måske i stedet for effektivitet og vildtfindende egenskaber, men ingen tvivl om, at ændringerne i markprøveterrænerne skabte en anden type Spaniel. Som det altid har gjort påvirkede situationen selvfølgelig også avlen, og disse lettere og

hurtigere typer begyndte også at dominere i avlen, hvilket igen smittede af på den hund den almindelige jæger kunne købe, når han købte en F.T. Spaniel hvalp.

Jeg tror at den almindelig jæger, i starten var tilfreds med den nye og lettere trænbare F.T. Spaniels, men efterhånden begyndte der at opstå problemer, idet man nu stødte på hunde som var så bløde i temperamentet, at sagde man bøj til dem, så nægtede de at arbejde

resten af dagen. Problemet var også, at havde man et jagtterræn med f.eks. mange brombær, ja så kneb det med, at hundene kunne tackle dette terræn.

Efter nogle generationers avl på disse blødere typer Spaniels betød også, at man efterhånden på markprøver opdagede, at flere og flere hunde der slog næsen fra, når de blev pressede, og derved gik forbi vildt. Problemet med disse hunde var, at nogle af dem var så godt træned, at det umiddelbart ikke var synligt, fordi de gik så snævert og tæt på føreren, at de forstyrrede terrænet og derved fik flush, frem for de fandt vildtet ved brug af vind og næse. Modsat var samme type hund jo fuldstændig upåvirket af vinden, hvilket gjorde dem meget lette at dirigere med, selv i modvind. Populært kan man sige, at opdrætterne langt hen ad vejen, avlede det man forstår ved selvstændighed, helt ud af hundene. Hvilket gjorde dem langt mere førerafhængige.

Desværre tror jeg, at flere var tilfredse med situationen, men jeg tror først man blev opmærksom på problemerne i hvert fald i England, da man pludselig i 2015, for første gang i rigtig mange år, valgte at afholde The Springer Spaniel Championship i hårdt terræn, bestående af bregner fyldt med brombær. Englænderne troede selvfølgelig, at det ville gå som altid, nemlig at Engelsk Championship blev vundet af en engelsk hund, men det kom som et kæmpechok for mange englændere, at det var en Irsk hund, nemlig super tæven FTCh Sliabh Treasure, som vandt, endda i overlegen stil. Det viste sig nemlig, at de engelske hunde ikke magtede det hårde terræn. Det var helt uhørt, at en Irsk hund kunne gøre sig gældende, og endda vinde Det Engelske Championship. Sidste gang det skete var i 1999 altså 16 år tidligere. Dette var ikke det eneste chok for englænderne, for seancen gentog sig både i 2017 og 2018. Her var det også Irske Springer Spaniels der stod øverst på sejrsskamlen, og i 2017 blev Irske hunde både nr. 1 og 2.

Jeg tror, at dette for alvor åbnede øjnene for nogle engelske opdrættere, og disse søgte nu nyt blod i Irland. For modsat England, havde man i Irland, fastholdt at afholde sine markprøver i hårdt terræn, og det havde betydet, at de Irske hunde, stadig var hårdtgående som tidligere, men man af andre veje, havde avlet sig frem til en mere dresserbar type Spaniel. Dette avlsarbejde gik så op i en højere enhed i 2015, 2017 og 2018.

Ret typisk så var det selvfølgelig Ian Openshaw, som var en af de første der fik øje på de Irske hundes fortræffeligheder, og han fik hurtigt etableret et samarbejde med en af de førende Irske opdrættere og trænere, Mick Walsh. Samarbejdet betød at de 2 Irske tophandhunde FTCh Hollydrive Theo og FTCh Hollydrive Kurt kom over til England, for at stå som avlshanner på Kennel Rytex. Bl.a. brugen af disse 2 hanner har gjort, at Ian i de seneste år, igen har gjort sig gældende blandt Springerne i England.

Personligt tror jeg ikke kun det var terræners skyld, at der opstod problemer med Springerne

i England, jeg tror i aller højeste grad også, at der er stor forskel på, hvordan de engelske og irske markprøvedommere dømmer, hvilket jo også har stor betydning for, hvilke hunde der i sidste ende vinder markprøver, bliver champions og derved brugt i avlen.

Tydligst har det været når vi her i Danmark har haft engelske eller irske dommere ovre for at dømme, især i de senere år. Det er tydeligt, at de Irske dommere, gør alt for, at det er hundenes evner i søget, der får den afgørende betydning for, hvem der vinder prøven. Hvis der opstår en situation med måske lange og svære apporteringer, er de Irske dommere, rigtig gode til at flytte hund og fører, så apporteringerne bliver nemmere og kortere, og derved får apporteringsarbejde mindre indflydelse på resultatet. De Engelske dommere derimod, flytter kun nødtigt hund og fører i samme grad, og det betyder så, at det bliver hundens evne til at blive dirigeret der får afgørende indflydelse på resultatet. Man kan også vende det om og sige, at søget har stor betydning gennem arveligheden - altså hundens søg og måden den søger på er af arvelig karakter, mens dirigeringen ikke på nogen måder er arvelig, men en tillært egenskab der ikke videregives i avlen.

Resultatet af henholdsvis Engelske og Irske dommers måde at dømme på, og derved påvirkning af avlen, slog så for alvor igennem

og blev tydelig for alle først her i 2015 og senest i 2017 og 2018.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at mine observation i aller højeste grad næsten udelukkende gælder Springer Spaniels, for med Cockerne er det noget anderledes. Cockerne er simpelthen født med mere selvtilid, hvilket gør, at du ikke sådan bare lige kan pille denne selvstændighed af dem.

Hvis vi vender tilbage til det jeg tidligere i artiklen kaldte fødekæden, så er det jo også klart, at hvis en almindelig jæger, får en af de Springer Spaniels der slår næsen fra, når den bliver presset, ja så er han slet ikke i stand til at træne sin hund til at gå så tæt og snævert, så hunden, ved at forstyrre terrænet, får flush. En sådan hund vil i hans hænder, slå næsen fra og gå forbi vildt - dette gælder selvfølgelig både før skuddet, men så sandelig også når det skudte vildt skal apporteres hjem. Min omtalte fødekæde, hvor størsteparten af vore hvalpe sælges til almindelige jægere, vil gå tabt, hvis denne almindelige jæger, får hunde, som når de bliver presset slår næsen fra, og derved ikke producerer vildt. En sådan udvikling vil helt sikkert betyde, at med mere end 1.800 producerede hvalpe i 2021, så vil vore muligheder for at sælge alle disse hvalpe blive forringet væsentligt, og så får vi først problemer.

Stadig hvis vi henviser til tabellen på side 3 over opgjorte antal hvalpe gennem de sidste 25 år, så er det meget bemærkelsesværdigt, at det især er Cockerne der står for den store fremgang. Siden 2010 er Cockerne i antal hvalpe steget fra 295 hvalpe i 2010 til forventet 747 i 2021. En voldsom fremgang på kun 11 år. Samtidig tror jeg, at alle vil give mig ret i, at i samme periode, er Cockernes kvalitet som især jagthunde også steget med raket fart..

Jeg kan ikke lade være med, at stille mig det spørgsmål - hvorfor oplever Cockerne i disse år en voldsom efterspørgsel - en efterspørgsel, som selvom man producerer flere og flere hvalpe, slet ikke er nok til at dække efterspørgslen.

Skyldes det Cockernes større medfødte selvstændighed der gør, at uanset hvor meget du presser dem, så kunne de aldrig finde på at slå næsen fra. Det er i hvert fald et faktum, at de steder jeg kommer på jagt, bliver Cockerne mere og mere almindelige.

En anden markant ting jeg oplever i disse år som opdrætter er, at flere og flere jægere som før havde stående jagthunde, nu går over til Cockere. Når jeg spørger dem hvorfor, svare alle, uden undtagelse, at de har set Cockerne på jagt, og det er fantastiske jagthunde, så deres fremtid er, at de, hvis de stadig beholder deres stående hunde, så bruger dem til hundesport og markprøver, men så vil bruge Cockerne som deres foretrukne jagthunde.

Førerpositionen skal bevares

Den førerposition FT Spaniels i øjeblikket oplever, når den danske jægerstands skal have ny jagthund, bevares kun ved, at vi går tilbage til det der startede det hele, nemlig at lave gode, sunde jagthunde med et trænbart temperament. Hvis vi, som vi hele tiden har gjort, lader markprøverne være bestemmende for, hvilke hunde der først og fremmest skal bruges

i avlen, så kræver det, at bedømmelserne til stadighed favoriserer de arvelige egenskaber, og her er søget med de vildtfindende egenskaber af helt afgørende betydning. En god Spaniel skal vurderes på dens evne til at producere vildt, og ikke på tillærte egenskaber, hvor konkurrencen i stedet afgøres omkring hvor tæt og snævert en hund kan arbejde uden man bruger fløjten. Hvis markprøverne bliver afgjort på tillærte egenskaber, så vil markprøvernes værdi som avlsredskab forsvinde og tilbage står så, at markprøverne kun bliver til underholdning for

en gruppe sportsfolk uden jagtlig tilknytning.

Dette vil betyde tilbagegang, fordi de hvalpe vi producerer ikke kan sælges til den danske jæger, og når vi først derhen vil avlen få ubodelig skade, hvor avlskriteriet så bliver, om vi kan sælge hvalpene, frem for at producere de Spaniels vi kender i dag, og som stadig er meget efterspurgt blandt de danske jægere.

Knæk og bræk derude.

